

PhDr. Josef Kollmann a české archivnictví

Doktor Josef Kollmann se narodil 27. června 1920 v Trenčíně na Slovensku. Rodiče byli české národnosti. Na Slovensku pouze přechodně pracovali. Svá středoškolská léta strávil na reálné škole v Nymburku odkud se úspěšně hlásil na filozofickou fakultu Karlovy univerzity v Praze.¹ Jeho studium přerušilo uzavření vysokých škol v listopadu 1939, Kollmann však studií nezanechal a věnoval se jim dále i když jako samouk. Od roku 1939-1940 působil v Archivu hl. města Prahy. Od roku 1941 pak dva roky studoval státní archivní školu. V průběhu studia působil také jako pomocná síla v archivu země České. Nadále působil v archivu ministerstva vnitra. Po osvobození a umožnění dalších studií pokračoval ve studiích na filozofické fakultě Karlovy univerzity. V roce 1948 byl zde jmenován ministerským komisařem. Se vznikem prvního archivního zákona v roce 1954 vznikla i nová síť archivů, v čele se státním ústředním archivem, kde získal Kollmann toho roku místo. Od roku 1948 zde působil až do svého odchodu do důchodu v roce 1983. Zastával zde mnoho let pozici zástupce vedoucího oddělení a následně i místo vedoucího. Pracoval na oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí (1. oddělení). Od roku 1983 až do roku 1986 pracoval jako externista v Archivu hl. města Prahy. Mezi roky 1988 a 1990 v ústředním archivu ČSAV. Doktor Kollmann se dožil 87 let. Zemřel roku 2007.²

Zaměření Josefa Kollmanna jako historika bylo velmi široké. Věnoval se prakticky dějinám od 16. století až po současnost. Byl odborníkem na osobu Albrechta z Valdštejna a období třicetileté války. Byl autorem mnoha článků a několika knih na tato témata. Jako autor také přispěl jako jeden ze stěžejních autorů dějin archivnictví v Československu. Byl autorem *Dějin ústředního archivu Českého státu*, což bylo jedno z jeho stěžejních děl. Díky tomuto počínu si získal přezdívku „kronikář svého archivu“. Ke psaní dějinám archivu se dostal vlastně nepřímo. Byl totiž pověřen zpracovat dějiny archivu do nově připravovaného průvodce po archivu. Od tohoto okamžiku se Kollmann věnoval nepřetržitě dějinám archivnictví a archivů. Zásadní kvalitou jeho díla je reflexe dějin státní správy na pozadí dějin archivu. Možné je i sledovat rozsáhlé znalosti pramenů které Kollmann v díle cituje. V rámci svého díla se také Kollmann věnoval biografiím osobností spojeným s archivem (např.

¹Culková, Dagmar – Šamberger, Zdeněk: *Zemřel PhDr. Josef Kollmann*. Ročenka České archivní společnosti 5, Praha 2007, s. 167.

²Šamberger, Zdeněk: *Kronikář svého archivu*. Archivní časopis 50, 2000, s. 111.

životopis Jana Bedřicha Nováka).³ Důležitým bylo i přispění do *Slovníku archivní terminologie* vydaného roku 1954 a účast na edici *Documenta Bohemica bellum tricennale illustrantia*. Jako archivář se podílel na zpracování inventářů k Českému guberniu, Zemským komisariátům, České dvorské kanceláři, Českému oddělení dvorské komory a dalším zásadním institucím.⁴ Úplnou bibliografii Josefa Kollmanna sestavily Irena Elstnerová a Anna Vindušková najdeme ve sborníku *Pocta Josefu Kollmannovi. Sborník k životnímu jubileu*.⁵

Zdroje

Kahuda, Jan: *Archiváři. Sborník studií PhDr. Josefa Kollmanna vydaný při příležitosti jeho nedožitých 90. narozenin*. Praha 2010.

Elstnerová, Alena – Vindušková, Anna: *Bibliografie PhDr. Josefa Kollmanna*. In: Pazderová, Alena (red.): *Pocta Josefu Kollmannovi. Sborník k životnímu jubileu*, Praha 2002, s. 281-286.

Šamberger, Zdeněk: *Kronikář svého archivu*. Archivní časopis 50, 2000, s. 111.

Culková, Dagmar – Šamberger, Zdeněk: *Zemřel PhDr. Josef Kollmann*. Ročenka České archivní společnosti 5, Praha 2007, s. 167-171.

³ Tamtéž, s. 112.

⁴ Kahuda, Jan: *Archiváři. Sborník studií PhDr. Josefa Kollmanna vydaný při příležitosti jeho nedožitých 90. narozenin*. Praha 2010, s. 346-351.

⁵ Elstnerová, Alena – Vindušková, Anna: *Bibliografie PhDr. Josefa Kollmanna*. In: Pazderová, Alena (red.): *Pocta Josefu Kollmannovi. Sborník k životnímu jubileu*, Praha 2002, s. 281-286.